

EESTI VABARIIGI PÕHISEADUSE RAKENDAMISE

S E A D U S

§ 1. Põhiseadus jõustub rahvahääletusel vastuvõtmisele järgnevalt päevast ja hakkab toimima käesoleva seadusega sätestatud korras.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu ja Eesti Kongressi volitused lõpevad Riigikogu valimistulemuste väljakuulutamisega.

Kuni Riigikogu valimistulemuste väljakuulutamiseni täidab seadusandliku kogu funktsioone Eesti Vabariigi Ülemnõukogu.

Ülemnõukogu poolt ametisse kinnitatud Vabariigi Valitsus vabaneb ametist Riigikogu poolt moodustatud valitsuse ametisse astumisega.

§ 2. Käesoleval ajal Eesti Vabariigis toimivad õigusaktid kehtivad pärast Põhiseaduse jõustumist niivõrd, kuiivõrd need ei ole vastuolus Põhiseaduse või Põhiseaduse rakendamise seadusega ja seni, kuni need" kas tühistatakse või viiakse Põhiseadusega täielikku vastavusse.

Vaidluse korral õigusakti vastavusest Põhiseadusele ja Põhiseaduse rakendamise seadusele otsustab küsimuse Riigikohus.

§ 3. Riigikogu ja Vabariigi Presidendi valimised kuulutab pärast Põhiseaduse vastuvõtmist välja Ülemnõukogu, määrates kindlaks valimiste toimumise ajagraafiku.

Põhiseaduse vastuvõtmise järel valitud Riigikogu esimese koosseisu volitused kehtivad erandina kuni kolm aastat.

Esimeseks istungiks kutsub Riigikogu kokku Vabariigi Valimiskomisjoni esimees või esimehe asetäitja kümne päeva jooksul, arvates vallimistulemuste väljakuulutamiseest.

Vabariigi Valimiskomisjoni esimees või esimehe asetäitja juhhib Riigikogu tegevust kuni Riigikogu esimehe valimiseni.

Töö- ja kodukorra seaduste vastuvõtmiseni on Riigikogu otsustusvõimeline, kui istungil on kohal vähemalt pool koosseisust.

Põhiseaduses tähendab:

poolthäälte enamus - poolt hääletab enam kui vastu;
kahokolmandikuline häälteenamus - poolt hääletab vähemalt kaks korda enam kui vastu;

neljaviiendikuline häälteenamus - poolt hääletab vähemalt neli korda enam kui vastu;

Riigikogu koosseisu häälteenamus - poolt hääletab üle poole Riigikogu koosseisust;

Riigikogu koosseisu kahokolmandikuline häälteenamus - poolt hääletab vähemalt kaks kolmandikku Riigikogu koosseisust;

Riigikogu koosseisu kolmeviiendikuline häälteenamus - poolt hääletab vähemalt kolm viiendikku Riigikogu koosseisust.

Enne Riigikogu ja Vabariigi Presidendi valimiste väljakuulutamist kehtestab Ülemnõukogu normatiivaktid Vabariigi Presidendi valimise ning Riigikogu liikmete ja Vabariigi Presidendi

töötasu ning sotsiaalsete garantiide kohta.

§ 4. Lubada pärast Põhiseaduse rahvahääletusel vastuvõtmisel toimuvatel esimestel Eesti Vabariigi Riigikogu ja Vabariigi Presidendi valimistel lisaks Eesti Vabariigi kodanikele aktiivse hääleõigusega osaleda ka 1992. aasta 1. juuniks Eesti Vabariigi kodakondsuse taotlemise avalduse esitanud isikutel, kes on alaliselt elanud Eestis vähemalt 25 aastat.

§ 5. Põhiseaduse § 78 punkti 11 ja § 79 kohaldatakse pärast käesoleva paragrahvi alusel valitud Vabariigi Presidendi ametisse astumist.

Põhiseaduse rakendamisel viiakse Vabariigi Presidendi valimised läbi erandina üheaegselt Riigikogu valimistega üldistel, ühetaolistel ja otsestel valimistel salajase hääletamise teel neljaks aastaks. Presidendi valimise korra sätestab seadus.

Vabariigi Presidendi kandidaadi ülesseadmise õigus on:
1) vähemalt kümnel tuhandel hääleõiguslikul Eesti Vabariigi kodanikul;

2) viiendikul Eesti Vabariigi Ülemnõukogu koosseisust;

3) viiendikul Eesti Kongressi koosseisust;

4) Eesti Vabariigi Ülemnõukogu Presiidiumis või Vabariigi Valitsuses registreeritud erakondadel, liikumistel ja ühendustel;

5) Eesti Maaomavalitsuste Liidul, Eesti Valdu Asutaval Liidul ja Eesti Linnade Liidul ühiselt.

Isik, kes kandideerib Vabariigi Presidendi ametikohale, ei tohi samaaegselt kandideerida Riigikogusse.

§ 6. Põhiseaduse jõustumine ei too iseenesest kaasa seniste riigiorganite töötajate töösuhete lõpetamist.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu poolt tähtaegselt ametisse nimetatud riigikontrolöri, Eesti Panga presidendi, Riigikohtu esimehe ja Riigikohtu liikmete volitused kestavad nende ametisse nimetamisel määratud tähtaja lõpuni.

Põhiseaduse § 78 punktis 11 loetletud ja käesoleva paragrahvi 2.lõigis nimetatamata ametiisikute kandidaadid esitab Vabariigi President Riigikogule kuuekümne päeva jooksul, arvates ametisse astumise päevast.

§ 7. Kuni 2000. aasta 31. detsembrini peab Vabariigi Presidendi ametikohale, Riigikogusse või kohaliku omavalitsuse volikogusse kandideerija, samuti isik, kes taotleb peaministri, ministri, Riigikohtu esimehe, Riigikohtu liikme, kohtuniku, õiguskantsleri, riigikontrolöri, Eesti Panga presidendi, kaitseväge juhataja või ülemjuhataja või mis tahes muud valimise või nimetamise alusel täidetavat ametikohta riigi- või kohaliku omavalitsuse organis, andma kirjaliku süünevande selle kohta, et ta ei ole olnud Eestit okupeerinud riikide julgeolekuorganite või relvajõudude luure või vastuluure teenistuses ega agent ega ole osalenud kodanike jälitamisel ja represseerimisel nende poliitiliste veendumuste, ebalojaalsuse, klassikuuluvuse või Eesti Vabariigi riigi- või kaitseteenistuses olemise eest.

Kui kohus tuvastab, et süümevandega kinnitatu ei vasta tõele, kõrvaldatakse kandidaat valimisnimekirjast või tühistatakse tema mandaat või isikut ei nimetata käesoleva paragrahvi lõikes 1 märgitud ametikohale või vabastatakse isik vastavalt ametikohalt.

§ 8. Isik, kes soovib jääda § 7 lõikes nimetatud ametikohale, mida ta on asunud täitma enne Riigikogu kokkuastumist, peab andma kirjaliku süümevande kolmekümne päeva jooksul Riigikogu kokkuastumisest arvates. Kui isik keeldub süümevannet andmast või kui kohus tuvastab, et süümevandega kinnitatu ei vasta tõele, vabastatakse isik vastavalt ametikohalt.

Süümevande andmise korra kehtestab Ülemnõukogu enne Riigikogu ja Vabariigi Presidendi valimiste väljakuulutamist.

§ 9. Põhiseaduse rahvahääletusel vastuvõtmisele järgneva kolme aasta jooksul on Riigikogul õigus teha Põhiseaduses muudatusi. Muudatuse tegemiseks on vajalik Riigikogu kahekolmandikuline häälteenamus.

Põhiseaduse muutmise algatamise õigus on rahvaalgatuse korras vähemalt 10 000 valimisõiguslikul kodanikul. Rahvaalgatuse korras esitatud Põhiseaduse muudatuse ettepanek võetakse Riigikogu päevakorda ja lahendatakse käesoleva paragrahvi lõikes sätestatud korras.

§ 10. Käesolev seadus on koos Põhiseadusega vastu võetud rahvahääletusel 1992. aasta ..... . Seadus jõustub üheaegselt Põhiseadusega.

Põhiseaduse rakendamise seadust saab muuta Põhiseaduse muutmiseks ettenähtud korras.

Eesti Vabariigi Ülemnõukogu
esimees

A. Rüütel

Tallinn, mail 1992

esitab redaktsioonikomisjon
11.05.92

R.M.
1405.SE